

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 31 stycznia 2024 r.
znak sprawy: DRE.pz.058.2.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 447 w sprawie importu mleka i produktów
mleczarskich oraz ceny jaką mleczarnie płacą rolnikom**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 447 Pana Posła Jarosława Sachajko, złożoną w dniu 10 stycznia 2024 r. w sprawie importu mleka i produktów mleczarskich oraz ceny jaką mleczarnie płacą rolnikom, uprzejmie informuję, co następuje.

Z danych Ministerstwa Finansów, wykorzystywanych w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej (ZSRIR) wynika, że w 2022 r. sprowadzono do Polski łącznie 87,7 tys. ton surowego mleka o zawartości tłuszczu w przedziale 1-6% (kody nomenklatury scalonej 04012019 i 04012099), natomiast w okresie od stycznia do listopada 2023 r. import tego asortymentu wyniósł łącznie 70,4 tys. ton. Szczegółowe dane, wg ważniejszych kierunków, z których importowane było do Polski mleko, zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela. 1. Import do Polski w latach 2022-2023 mleka o zawartości tłuszczu w przedziale 1-6% (kody CN 04012019 i 04012099)¹

IMPORT			
2022r		I-XI 2023r	
Kraj	Wolumen [tony]	Kraj	Wolumen [tony]
OGÓŁEM	87 664	OGÓŁEM	70 366
Litwa	62 437	Litwa	55 506
Niemcy	9 209	Węgry	4 721
Węgry	4 553	Niemcy	3 065
Słowacja	3 838	Słowacja	2 868
Holandia	3 791	Holandia	1 902
Republika Czeska	1 881	Rumunia	692
Francja	1 410	Francja	647
Rumunia	189	Republika Czeska	526
Łotwa	177	Irlandia	262
Włochy	74	Włochy	97
Austria	48	Portugalia	57
Portugalia	36	Dania	23

Źródło: ZSRiR na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Podlegający Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) przeprowadza kontrole graniczne tylko w odniesieniu do artykułów rolno-spożywczych przywożonych z państw niebędących członkami Unii Europejskiej, z wyłączeniem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Kontrola jakości handlowej podlegają przywożone z zagranicy artykuły rolno-spożywcze wyszczególnione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2013 r. w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej. W trakcie kontroli granicznych w 2022 r. oraz 2023 r. nie kontrolowano mleka (mleko surowe, mleko pasteryzowane, mleko UHT).

Dane dotyczące tranzytu mleka i przetworów mlecznych przez Polskę w latach 2022-2023 zawiera załącznik nr 1 i nr 2 do niniejszego pisma.

¹ Uaktualniane na bieżąco dane handlowe dotyczące polskiego eksportu i importu surowca mlecznego i przetworów mlecznych (kody CN od 0401 do 0406) są udostępniane w cotygodniowych biuletynach informacyjnych pod adresem internetowym <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/rynek-mleka>.

W 2023 r. mleko i produkty mleczne podlegające weterynaryjnej kontroli urzędowej w związku z procedurą tranzytową były kontrolowane w poniżej wskazanych punktach kontroli granicznej:

1. w procedurze tranzyt wjazd:
 - a) punkt kontroli granicznej w Kukurykach-Koroszczynie,
 - b) punkt kontroli granicznej w Korczowej,
 - c) punkt kontroli granicznej w Hrebennem,
 - d) punkt kontroli granicznej w Terespolu-Kobyłanach.
2. w procedurze tranzyt wyjazd:
 - a) punkt kontroli granicznej w Gdańsku.

W 2022 r. mleko i produkty mleczne podlegające weterynaryjnej kontroli urzędowej w związku z procedurą tranzytową, były kontrolowane w poniżej wskazanych punktach kontroli granicznej:

1. w procedurze tranzyt wjazd:
 - a) punkt kontroli granicznej w Kukurykach-Koroszczynie,
 - b) punkt kontroli granicznej w Korczowej,
 - c) punkt kontroli granicznej w Hrebennem,
 - d) punkt kontroli granicznej w Terespolu-Kobyłanach,
 - e) punkt kontroli granicznej w Dorohusku
2. w procedurze tranzyt wyjazd:
 - a) punkt kontroli granicznej w Gdańsku.

W odniesieniu do pytań 4 i 5 uprzejmie informuję, że MRiRW nie dysponuje danymi dotyczącymi cen w imporcie i eksporcie mleka przez poszczególne mleczarnie. Jest natomiast możliwe podanie średnich wartości jednostkowych dla mleka sprowadzanego i wywożonego na kierunkach podanych w ww. pytaniach, które stanowią iloraz wartości importu/eksportu mleka na danym kierunku i wolumenu. Biorąc pod uwagę aktualnie dostępne dane, tj. od stycznia do listopada 2023 r. średnia wartość jednostkowa mleka surowego o zawartości tłuszczu w przedziale 1-6% (kody CN 04012019 i 04012099) sprowadzonego do Polski z Litwy wyniosła: 1,7 zł/kg, z Republiki Czeskiej: 1,4 zł/kg, z Węgier: 1,3 zł/kg, natomiast z Niemiec było to 3,7 zł/kg. W okresie I-XI 2023 r. nie odnotowano przywozu do Polski mleka surowego z Łotwy.

W okresie styczeń- listopad 2023 roku średnia wartość jednostkowa mleka surowego o zawartości tłuszczu w przedziale 1-6% (kody CN 04012019 i 04012099) sprzedawanego z Polski do Litwy wyniosła: 3,1 zł/kg, do Republiki Czeskiej: 2,3 zł/kg, do Węgier: 2,6 zł/kg, do Łotwy: 2,9 zł/kg, natomiast do Niemiec: 2,2 zł/kg.

Odnosząc się do pytania 6, uprzejmie informuję, że z danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej wynika, iż średnia cena skupu mleka w 2014 r. wyniosła 1,35 zł/kg, w 2015 r. było to 1,16 zł/kg, a w 2022 r. mleczarnie płaciły za mleko średnio po 2,30 zł/kg. Natomiast za jedenaście miesięcy 2023 r. średnia ważona cena skupu mleka ukształtowała się na poziomie 2,07 zł/kg.

Odpowiadając na pytanie 7 należy zauważyć, że w 2023 r. Polska dwukrotnie otrzymała z unijnej rezerwy rolnej pomoc w łącznej wysokości 68,83 mln euro (ok. 313 mln zł), skierowaną dla producentów zbóż i oleistych, z uwagi na trudną sytuację wynikającą z wojny w Ukrainie (tzw. pierwszy i drugi pakiet pomocowy dla pięciu p.cz. graniczących z Ukrainą – rozporządzenia 2023/739 i 2023/1343). Natomiast pozostałe 22 państwa członkowskie otrzymały wsparcie finansowe na łączną kwotę 330 mln euro na rekompensatę strat poniesionych przez rolników w najbardziej dotkniętych sektorach, z uwagi na niekorzystną sytuację ekonomiczną i meteorologiczną w 2023 r. Z informacji uzyskanych w trakcie posiedzenia Grupy Ekspertów dla. *Aktów Delegowanych dotyczących kwestii horyzontalnych w ramach Jednolitej Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych* w dniu 17 stycznia 2024 r. wynika, że kilka z ww. 22 krajów, tj. Chorwacja, Cypr, Francja, Hiszpania, Irlandia, Malta i Niemcy nie planowała przeznaczyć otrzymanej pomocy na wsparcie krajowych sektorów produkcji zwierzęcej. Ponieważ p.cz. mają wypłacić tę pomoc do dnia 31 stycznia 2024 r., ostateczne informacje na temat jej wykorzystania zastaną przez Komisję Europejską udostępnione w terminie późniejszym.

Niezależnie od powyższego, chciałbym przypomnieć, że również polscy producenci mleka mogą korzystać z szeregu dopłat w ramach mechanizmów WPR.

W 2023 r., w ramach Planu Strategicznego WPR, producenci mleka w Polsce mogli, tak jak dotychczas, korzystać na zasadach ogólnych ze wszystkich instrumentów wsparcia bezpośredniego (w szczególności z podstawowego wsparcia dochodów – wcześniej JPO), uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodów – wcześniej płatności dodatkowej), Uzupełniającej Płatności Podstawowej oraz interwencji II filara

(płatności ONW, Rolnictwo ekologiczne, Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego) realizowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW 2014-2020).

Na płatność do krów w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć średnio ok. 158 mln EUR rocznie. Przewidywana średnia roczna stawka wynosi 94 EUR/szt. Szacuje się, że wsparciem co roku objętych zostanie ok. 1 677 240 zwierząt.

Na płatność do bydła w latach 2023-2027 planuje się przeznaczyć średnio ok. 179 mln EUR rocznie. Przewidywana średnia roczna stawka wynosi 74 EUR/szt. Szacuje się, że wsparciem co roku objętych zostanie ok. 2 426 488 zwierząt.

Budżet przeznaczony na płatności w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt w latach 2023-2027 wynosi prawie 1,4 mld euro, w tym na wariant Dobrostan krów mlecznych prawie 0,8 mld euro.

Płatność w wysokości 2 738 zł będzie przyznawana do sztuki zwierzęcia objętej pięcioletnim zobowiązaniem w ramach wariantu 1.1. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne. W ramach ww. wariantu przewiduje się również dodatkową, jednorazową płatność w wysokości 15 131 zł/szt., rekompensującą koszty udostępnienia samców w celu pozyskania nasienia.

W ramach PROW 2014-2020 (wydłużonego o tzw. okres przejściowy na lata 2021-2022) realizowane było wsparcie do produkcji zwierzęcej, w tym produkcji mleka krowiego. W Modernizacji gospodarstw rolnych wyodrębniono dedykowany obszar b wspierający rozwój produkcji mleka krowiego, w ramach którego przeprowadzono sześć naborów wniosków o przyznanie pomocy, ostatni nabór zakończył się 20 września 2021 r. Do 31 grudnia 2022 r. złożono 4 443 wnioski o przyznanie pomocy na kwotę 1,5 mld zł. Zawarto 1 931 umów na kwotę 606 mln zł. Do końca 2022 r. zrealizowano płatności w wysokości 532 mln zł. Wsparcie otrzymało 1 746 beneficjentów. Do 31 sierpnia 2022 r. beneficjenci wybudowali blisko 1,2 tys. obór, a kolejne 2 tys. takich budynków zostało przebudowanych lub wyremontowanych.

Ponadto, w ramach poniższych instrumentów wsparcia beneficjenci również mogli ubiegać się o pomoc na produkcję zwierzęcą, w tym w zakresie produkcji mleka krowiego:

- premie dla młodych rolników - premia w wysokości 150 tys. zł mogła zostać przeznaczona na operacje m.in. w zakresie produkcji zwierzęcej. Do 31 sierpnia 2022 r. młodzi rolnicy wybudowali lub zmodernizowali 192 obory;
- restrukturyzacja małych gospodarstw - premia w wysokości 60 tys. zł mogła zostać przeznaczona na operacje m.in. w zakresie produkcji zwierzęcej. Do 31 sierpnia 2022 r. beneficjenci wybudowali, przebudowali lub wyremontowali 366 obór.

Także w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 będzie realizowane wsparcie, którego odbiorcami potencjalnie mogą być producenci mleka krowiego. Wsparcie w ww. zakresie będzie realizowane np. w interwencji: Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność (dotacje), Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu, Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń, Rozwój małych gospodarstw, Premie dla młodych rolników.

Przechodząc do pytań dotyczących pobierania próbek, uprzejmie informuję, że Inspekcja Weterynaryjna odpowiada za weryfikację wymagań w zakresie zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego m.in. w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego, do których zalicza się mleko i produkty mleczne. Na zewnętrznej granicy UE weryfikacje spełnienia wymagań weterynaryjnych przeprowadzają graniczni lekarze weterynarii w wyznaczonym przez państwo członkowskie UE punkcie kontroli granicznej. Kontrola ta polega w szczególności na kontroli dokumentów, kontroli identyfikacyjnej oraz kontroli bezpośredniej. Regulacje dotyczące przeprowadzania kontroli w punkcie kontroli granicznej zawiera rozporządzenie wykonawcze 2019/2130². Lista punktów kontroli granicznej jest dostępna na stronie Głównego Inspektoratu Weterynarii pod adresem:

<https://www.wetgiw.gov.pl/inspekcja-weterynaryjna/graniczne-inspektoraty-weterynarii/5926b57c58540>

² Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/2130 z dnia 25 listopada 2019 r. ustanawiające szczegółowe przepisy dotyczące działań przeprowadzanych podczas kontroli dokumentacji, kontroli identyfikacyjnych i kontroli bezpośrednich oraz po tych kontrolach w odniesieniu do zwierząt i towarów podlegających kontrolom urzędowym w punktach kontroli granicznej. (Dz.U. L 321 z 12.12.2019, str. 128-138).

Podczas kontroli bezpośredniej mogą być pobrane próbki do badań laboratoryjnych, np. z podejrzenia (gdy podejrzewa się bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia publicznego), w ramach skoordynowanej w UE kontroli wzmożonej czy w ramach krajowego monitoringu. Są one też pobierane wrywkowo w ramach krajowych planów kontroli w zakresie pozostałości m.in. leków weterynaryjnych, zanieczyszczeń środowiskowych, pestycydów oraz skażeń radioaktywnych.

Pozostałe elementy systemu nadzoru unijnego nad produktami pochodzenia zwierzęcego i produktami złożonymi sprowadzanymi do UE z państw trzecich, obejmują:

- 1) zatwierdzenie przez KE państw trzecich i umieszczenie ich w wykazie państw trzecich zatwierdzonych do wprowadzania na teren UE konkretnego rodzaju produktu pochodzenia zwierzęcego (listy państw trzecich są publikowane w unijnych aktach prawnych w Dzienniku Urzędowym UE);
- 2) zatwierdzenie przez KE zakładów w zatwierdzonych wcześniej państwach trzecich i umieszczenie ich w wykazie KE do wprowadzania na teren UE konkretnego rodzaju produktu pochodzenia zwierzęcego (listy zakładów w państwach trzecich publikowane są na stronie KE);
- 3) przekazanie gwarancji przez właściwą władzę w państwie trzecim w odniesieniu do konkretnej przesyłki (spełnienie wymagań zawartych w urzędowym świadectwie zdrowia wydanym i podpisanym przez kompetentnego przedstawiciela właściwej władzy w państwie trzecim).

Po przeprowadzeniu kontroli urzędowych, w tym kontroli dokumentacji i, w razie potrzeby, kontroli identyfikacyjnej i kontroli bezpośredniej, właściwe organy podejmują decyzję w odniesieniu do każdej przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego, wskazując w niej, czy przesyłka spełnia wymogi przepisów, a w odpowiednich przypadkach – stosownej procedury celnej. Po dopuszczeniu do obrotu w UE produkty te mogą być poddane kontrolom na zasadach określonych dla rynku wewnątrz UE. Badania wykonywane są zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi. Natomiast w przypadku, gdy przesyłka nie spełnia wymagań przywozowych, nie zostaje wydana zgoda na jej wwóz na terytorium UE, towar nie zostaje dopuszczony do obrotu, a przesyłka zostaje odesłana do państwa pochodzenia lub poddana zniszczeniu na koszt osoby odpowiedzialnej za przesyłkę. Kontrole te są

monitorowane i koordynowane poprzez unijny system TRACES, który służy jako narzędzie analizy ryzyka.

Odpowiadając na pytanie 9 uprzejmie informuję, że dane dotyczące badań laboratoryjnych importowanego mleka i produktów mleczarskich, przeprowadzonych w ramach kontroli bezpośredniej w punktach kontroli granicznej w latach 2022 i 2023 zawiera załącznik nr 3. Jednocześnie należy podkreślić, że Inspekcja Weterynaryjna nie prowadzi badań oceny jakości handlowej produktów pochodzenia zwierzęcego, które są realizowane przez IJHARS.

Podczas kontroli granicznych IJHARS może pobrać do badań laboratoryjnych próbki mleka i przetworów mleczarskich importowanych do Polski. W przypadku mleka i jego przetworów laboratoria GIJHARS mogą wykonać oznaczenia w zakresie jakości handlowej, m.in.:

- zawartości wody,
- zawartości suchej masy,
- zawartości suchej masy beztłuszczowej,
- zawartości tłuszczu,
- zawartości tłuszczu w suchej masie,
- zawartości azotu/ białka,
- zawartości soli/ chlorku sodu,
- obecności tłuszczu obcego,
- identyfikacji DNA gatunku,
- zawartości/ obecności słodzików,
- zawartości/ obecności konserwantów,
- zawartości laktozy,
- obecności skrobi,
- obecności barwników,
- identyfikacji związków fosforu,
- zawartości kwasu mlekowego i mleczanów,
- zawartości polioli,
- aktywności fosfatazy alkalicznej,
- cech organoleptycznych (ocena organoleptyczna),
- masy netto,
- zawartości/ wielkości składników,

- punktu zamarzania (mleko płynne),
- kwasowości,
- skuteczności pasteryzacji,
- skuteczności homogenizacji,
- zanieczyszczeń mechanicznych,
- wskaźnika nierozpuszczalności (mleko w proszku),
- zawartości popiołu.

Zakres badań może się różnić w zależności od rodzaju produktu. Należy mieć na względzie, że ocena próbek dokonywana jest w oparciu o wymagania, które mogą być zawarte np. w przepisach prawa czy deklaracji producenta.

W 2022 roku podczas kontroli granicznych zostały pobrane 3 próbki przetworów mlecznych, tj. masła - 2 i mleka w proszku - 1.

W 2023 r. pobrano łącznie na tym etapie kontroli 26 próbek, w tym: mleka w proszku - 24, masła - 1, serów podpuszczkowych - 1. Badanymi parametrami dotyczącymi mleka w proszku były m.in: zawartość tłuszczu, białka, laktozy, popiołu, wody, kwasowości miareczkowej, natomiast w przypadku masła m.in: zawartość tłuszczu, wody, suchej masy beztłuszczowej, obecność tłuszczu obcego w tłuszczu mlecznym (1 partia). W przypadku sera badanymi parametrami były zawartość tłuszczu i białka, obecność tłuszczów obcych. Zakwestionowano 7 próbek. Nieprawidłowości dotyczyły:

- ✓ niezgodności w zakresie parametrów fizykochemicznych mleka w proszku, tj. podwyższonej zawartości tłuszczu lub zaniżonej zawartości białka w odniesieniu do deklaracji producenta - 5 partii;
- ✓ zawyżonej zawartości wody w odniesieniu do wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie wymagań w zakresie jakości handlowej oraz metod analiz niektórych rodzajów mleka zagęszczonego i mleka w proszku, przeznaczonego do spożycia przez ludzi oraz wymagań zawartych w dokumentacji – 1 partia;
- ✓ zaniżonej zawartości białka w stosunku do informacji o wartości odżywczej w oznakowaniu - 1 partia sera podpuszczkowego.

Przechodząc do odpowiedzi na kolejne pytania dotyczące kontroli, uprzejmie informuję Pana Marszałka, że w Polsce przeprowadzane są badania mleka i produktów

mleczarskich na obecność substancji niedozwolonych oraz pozostałości chemicznych, biologicznych i produktów leczniczych. Badania te w latach 2022 i 2023 były realizowane w ramach krajowego planu kontroli pozostałości (monitoring krajowy), ustalanego osobno na poszczególne lata. Dane dotyczące badań mleka przeprowadzonych w ramach krajowego planu kontroli pozostałości w roku 2022 zawiera załącznik nr 4. Dane zbiorcze liczby próbek pobranych i zbadanych w roku 2023 będą dostępne pod koniec I kwartału br., po zakończeniu realizacji planu kontroli na rok 2023.

Dodatkowo, w odniesieniu do mleka sprowadzanego z innych krajów Unii Europejskiej, należy podkreślić, że produkcja mleka w gospodarstwach i zakładach przetwórstwa w tych krajach podlega takim samym wymaganiom, jak produkcja w Polsce, ponieważ w całej UE obowiązują te same przepisy w zakresie bezpieczeństwa żywności. Oznacza to, że mleko sprowadzane z innych krajów unijnych spełnia takie same wymagania np. w odniesieniu do mikrobiologii, pozostałości leków czy pestycydów co mleko polskie. Jego produkcja jest nadzorowana przez odpowiednie organy urzędowe tych państw i zgodnie z zasadą swobodnego przepływu towarów może być ono swobodnie sprzedawane do wszystkich państw UE. Niezależnie od powyższego w zakresie niezbędnym do organizacji kontroli urzędowych państwa członkowskie przeznaczenia mogą wymagać od podmiotów, którym zostały dostarczone zwierzęta lub towary z innego państwa członkowskiego, zgłoszenia przybycia takich zwierząt lub towarów. Ponadto, takie mleko może być badane w ramach krajowych planów kontroli.

Na podstawie art. 47 rozporządzenia (UE) 2017/625³ kontroli urzędowej w punkcie kontroli granicznej pierwszego przybycia do UE poddaje się każdą przesyłkę wprowadzaną na teren UE, która należy do kategorii zwierząt i towarów wymienionych w 47 ust. 1 lit. a, b oraz d-f tego rozporządzenia. Do kategorii

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz.U. L 95 z 7.04.2017, str. 1—142, z późn. zm.).

podlegającej obowiązkowej kontroli w punkcie kontroli granicznej należą produkty pochodzenia zwierzęcego, w tym mleko i produkty mleczne.

Odnosząc się do kwestii procedur, o których mowa w pytaniu 12, należy mieć na względzie, że Polska przystępując do Unii Europejskiej przyjęła wspólnotowy dorobek prawny, zapewniający swobodny przepływ towarów na obszarze całej Wspólnoty. W ramach rynku wewnętrznego nie prowadzi się weterynaryjnej kontroli granicznej na wewnętrznych granicach pomiędzy państwami członkowskimi UE. Natomiast wypracowano procedury, które polegają na wzajemnym uznaniu wyników kontroli i badań przeprowadzonych przez właściwe służby, organy i laboratoria miejsca wysyłki na terytorium państwa członkowskiego UE. Stosowanie takiej zasady oznacza, że jeżeli produkt został poddany kontroli przy wprowadzaniu go do obrotu w jednym z państw członkowskich UE, w sposób zgodny z obowiązującym prawem, może być również bez dodatkowej kontroli wprowadzany do obrotu w innym kraju będącym członkiem Unii. W myśl art. 9 ust. 6 rozporządzenia 2017/625 właściwe organy przeprowadzają kontrole urzędowe w taki sam sposób, z uwzględnieniem potrzeby dostosowania kontroli do konkretnej sytuacji, niezależnie od tego, czy objęte kontrolą zwierzęta i towary:

- a) są dostępne na rynku Unii, bez względu na to, czy pochodzą z państwa członkowskiego, w którym przeprowadzane są kontrole urzędowe, czy z innego państwa członkowskiego;
- b) mają być wywiezione z Unii; lub
- c) są wprowadzane do Unii.

Zgodnie z rozporządzeniem 853/2004⁴ produkty pochodzenia zwierzęcego poddane obróbce w zakładach państw członkowskich zatwierdzonych do handlu wewnątrz UE oraz wprowadzane do obrotu muszą być opatrzone znakiem jakości zdrowotnej lub znakiem identyfikacyjnym. Każdy znak musi wskazywać nazwę kraju, w którym zlokalizowany jest zakład (zgodnie z odpowiednią normą ISO), numer zatwierdzenia zakładu oraz skrót (WE, CE, EC itd.) wskazujący terytorium UE. Skrótu wskazującego na terytorium UE nie można umieszczać w oznakowaniu produktów przywożonych z zakładów zlokalizowanych na terenie państw trzecich nie należących do UE.

⁴ Rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. UE L 139 z 30.4.2004 s. 55 z późn. zm.).

Ponadto, wszystkie przesyłki mleka importowane do UE z krajów trzecich podlegają kontroli urzędowej przeprowadzanej przez granicznych lekarzy weterynarii. Sposób przeprowadzania takich kontroli opisany został w odpowiedzi udzielonej na pytanie 8.

Odpowiadając na pytanie 13, uprzejmie informuję, że każdej przesyłce mleka lub produktów mlecznych towarzyszy świadectwo zdrowia wypełnione i podpisane przez urzędowego lekarza weterynarii w państwie trzecim, który swoim podpisem poświadczają spełnienie określonych w prawie unijnym wymagań dla przywozu do UE danych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi, zarówno w odniesieniu do zdrowia publicznego, jak i zdrowia zwierząt. Natomiast w odniesieniu do tranzytu, wszystkie przesyłki transportowane w procedurze tranzytu są kontrolowane na granicy UE w ww. punktach kontroli granicznej. Weterynaryjna kontrola graniczna odbywa się przy wejściu i wyjściu z UE. Mogą występować sytuacje, że przesyłki znajdujące się w tranzycie są czasowo przechowywane/przepakowywane na terenie UE w uznanych składach celnych. Przesyłki transportowane do uznanych składów celnych są kontrolowane przy wjeździe do UE, a następnie pozostają pod nadzorem urzędowego lekarza weterynarii, nadzorującego skład celny. Szczegółowe zasady przemieszczania przesyłek w tranzycie zostały wskazane w przepisach UE (rozporządzeniu (UE) nr 2124/2019⁵).

Odpowiadając na pytanie 14, dotyczące utworzenia sieci laboratoriów referencyjnych niezależnych od mleczarni, uprzejmie informuję, że w Polsce istnieje system laboratoriów urzędowych. Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 12) w ramach systemu działają:

1) laboratoria urzędowe w rozumieniu art. 37 rozporządzenia 2017/625, które obejmują:

a) zakłady higieny weterynaryjnej, w tym pracownie badania mięsa na obecność włośni,

b) laboratoria państwowych instytutów badawczych,

⁵ Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2019/2124 z dnia 10 października 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w odniesieniu do przepisów dotyczących kontroli urzędowych przesyłek zwierząt i towarów w tranzycie, przeładunku i w trakcie dalszego transportu przez terytorium Unii oraz zmieniające rozporządzenia Komisji (WE) nr 798/2008, (WE) nr 1251/2008, (WE) nr 119/2009, (UE) nr 206/2010, (UE) nr 605/2010, (UE) nr 142/2011, (UE) nr 28/2012, rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/759 i decyzję Komisji 2007/777/WE (Dz.U. L 321 z 12.12.2019, str. 73-98).

c) laboratoria weterynaryjne wchodzące w skład innych niż wymienione w lit. a jednostek organizacyjnych Inspekcji,

d) inne laboratoria zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii;

2) krajowe laboratoria referencyjne w rozumieniu art. 100 rozporządzenia 2017/625.

Zgodnie z art. 25b ust. 6 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 12) Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia określi, które laboratoria są krajowymi laboratoriami referencyjnymi, o których mowa w art. 100 ust. 1 rozporządzenia 2017/625. W myśl rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2022 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1667) Laboratorium w Zakładzie Higieny Żywności Pochodzenia Zwierzęcego Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego jest takim krajowym laboratorium referencyjnym do badania mleka. Laboratorium bada mleko w takich kierunkach jak: higiena mleka surowego, obróbka cieplna mleka i produktów mleczarskich, w tym fosfataza alkaliczna oraz w kierunku pozostałości substancji przeciwbakteryjnych (B1).

Dodatkowo zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 36) Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt prowadzi laboratorium referencyjne badające mleko w ramach oceny wartości użytkowej bydła, owiec i kóz.

Należy podkreślić, że laboratoria urzędowe, w tym krajowe laboratoria referencyjne są bezstronne i wolne od konfliktu interesów, a w szczególności nie znajdują się w sytuacji, która bezpośrednio lub pośrednio mogłaby wpłynąć na ich zdolność bezstronnego wykonywania obowiązków służbowych w zakresie wykonywania ich zadań jako krajowych laboratoriów referencyjnych.

Główny Lekarz Weterynarii zamieszcza na swojej stronie internetowej <https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/rejestry-i-wykazy-pracowniilaboratoriow> aktualizowane rejestry i wykazy laboratoriów, w tym tych wykonujących badania mleka surowego dla celów kontroli urzędowej.

Także w strukturach GIJHARS znajdują się laboratoria referencyjne. Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2016 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-*

spożywczych laboratoriami referencyjnymi są laboratoria GIJHARS w Gdyni, Kielcach, Lublinie i Poznaniu. Zakres referencyjności w obszarze badań mleka i jego przetworów określono dla Laboratorium w Gdyni.

Obecnie nie jest planowane wprowadzanie dodatkowych zmian w wyżej przedstawionym systemie laboratoriów urzędowych

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Michał Kołodziejczak
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Załączniki (opracowane przez Główny Inspektorat Weterynarii):

1. Tranzyt przetworów mlecznych w 2022 r.
2. Tranzyt przetworów mlecznych w 2023 r.
3. Badania laboratoryjne importowanego mleka i produktów mleczarskich przeprowadzone w ramach kontroli bezpośredniej w punkcie kontroli granicznej w latach 2022 i 2023.
4. Badania w latach 2022 i 2023 na obecność substancji niedozwolonych.

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów